

JUSTIITSMINISTEERIUM

Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee

Meie 11.02.2024

nr 10-4/8108-2

Vastus Riigimetsa Majandamise Keskuse puidumüügi kohta kestvuslepingutega

Austatud pr Ines Metsalu-Nurminen

Saatsite 15.12.2023 Justiitsministeeriumisse päringu (kiri nr 6-1/23/644), mis puudutab Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) kestvuslepingute tingimuste avaldamist. Vabandame vastuse viibimise pärast ning loodame, et see ei ole tekitanud liigseid ebamugavusi.

Teie päringu näol on tegemist selgitustaotlusega, millele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (edaspidi MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on Justiitsministeeriumil kohustus anda õiguslaseid selgitusi Justiitsministeeriumi poolt välja töötatud õigusaktide või nende eelnõude kohta. Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Seetõttu on meil Teie kirjale võimalik vastata ainult selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse ja Justiitsministeeriumi pädevusse.

Uurisite, kas RMK saab riigimetsa müügi kestvuslepingu mõne tingimuse, nt ühikuhinna, tunnistada ärisaladuseks ja piirata juurdepääsu lepingutes sisalduvale teabele rakendades asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise alusena AvTS § 35 lõike 1 punkti 17.

Alustuseks mõned märkused seoses ärisaladuse definitsiooniga. Viitasite oma päringus muu hulgas ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse (EKTÄKS) seletuskirjale. Olete õigesti märkinud, et seletuskiri viitab ärisaladuse definitsiooni puhul erinevatele Riigikohtu lahenditele, ja toote välja lahendi asjas 3-1-1-46-09, millele tuginedes hindate, et EKTÄKS § 5 lg 2 sisaldab loetelu ettevõtja võimalike ärisaladuste kohta. Märgime, et EKTÄKS seletuskirjas põhjendatakse mh kõnealuse viitega siiski asjaolu, miks praegu kehtiv EKTÄKS ei sisalda enam otsuse tegemise ajal kehtinud ja konkurentsiseaduses (KonKS) sisaldunud näitlikku loetelu ettevõtja võimalike ärisaladuste kohta. Riigikohtu hinnangul on hoolimata KonKS-s sisaldunud loetelust siiski ärisaladuse mõiste sisulisel määratlemisel võimalik kasutada intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu¹ artikli 39 lõiget 2. Direktiivi 2016/943² ülevõtmise järgselt ongi ärisaladus defineeritud EKTÄKS § 5 lõikes 2 ning see definitsioon vastab TRIPS-lepingus ja viidatud direktiivis sisalduvale määratlusele. Seega ei sisalda kehtiva EKTÄKS § 5 lõige 2 (näidis)loetelu võimalikest ärisaladustest, vaid annab üldised raamid ärisaladuse määratlemiseks. Kehtiva õiguse kohaselt saab seega teavet pidada ärisaladuseks vaid juhul, kui see vastab kõigile kolmele EKTÄKS-s sisalduvale tingimusele.

¹ Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (Marrakeši lepingu) lisa 1C (*Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*) ehk nn TRIPS-leping (RT II 1999, 22, 123).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/943, 8. juuni 2016, milles käsitletakse avalikustamata iskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset.

Järgmiseks küsimus, mis puudutab seda, kas RMK-l saab olla infot, mida liigitada ärisaladuseks. Konkurentsiseaduse (KonkS) § 2 lg 2 sätestab, et kui riik, kohaliku omavalitsuse üksus, avalik-õiguslik juriidiline isik või muu haldusülesandeid täitev isik osaleb kaubaturul, kohaldatakse talle ettevõtja kohta käivaid sätteid. RMK põhikirjalist tegevust arvestades saab öelda, et RMK-d saab pidada KonkS mõttes kaubaturul tegutsejaks, mistõttu saab nende tegevusele kohaldada KonkS-st tulenevat regulatsiooni. Ärisaladust ja ebaausat konkurentsi puudutav reeglistik ei ole küll enam KonkS osa, kuid selle regulatsiooni eesmärk on toetada toimivat kaubaturgu ehk tagada, et äritegevus konkurentide vahel toimuks hea tava kohaselt. Seetõttu saab asuda seisukohale, et alates 2018. aastast eraldiseisvas seaduses sisalduv ning ebaausa konkurentsi regulatsiooni üheks osaks olev ärisaladuse reeglistik kohaldub ka RMK tegevusele ettevõtjana ehk konkreetsetel kaubaturul osalejana. Seetõttu saab asuda seisukohale, et RMK saab omada teavet, mida ärisaladuseks liigitada.

Sõltumata sellest, et KonkS-st tulenevaid ning konkurentsiõigust puudutavaid ning ettevõtjatele suunatud reegleid saab RMK tegevusele kohaldada, tekib küsimus, kuidas suhestub RMK riigitulundusasutusena AvTS regulatsiooni. AvTS § 5 lg 1 punkt 1 nimetab teabevaldajana riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuse. RMK on oma põhimääruse § 1 kohaselt riigitulundusasutus, seega on RMK puhul tegemist riigiasutusega, kes on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 mõistes, mille kohaselt on RMK valduses olev teave avalik teave ning RMK-le kohalduvad kõik teabevaldaja kohustused.

Lisaks sellele, et RMK-l endal võib olla ärisaladuseks liigitatud teavet, võib neil tekkida kohustus piirata juurdepääsu ka sellisele teabele, mille RMK lepingupartnerid (ärisaladuse üle seaduslikku kontrolli omav isik) on ärisaladuseks nimetanud. AvTS § 35 lg 1 p 17 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust. Seega on teabevaldaja kohustatud vastava aluse esinemisel kehtestama teabele juurdepääsupiirangu. Sealjuures võib teabevaldaja piirangu kehtestada juhul, kui ta on koos ärisaladuse üle seaduslikku kontrolli omava isikuga hinnanud ärisaladusena piirangu alla kuuluva teabe kaitse põhjendatust³. EKTÄKS on muu hulgas Eesti õigusesse üle võetud direktiiv 2016/943, mistõttu on ka Eesti õiguse tõlgendamisel oluline silmas pidada direktiivi vastuvõtmise eesmärke. Nimetatud direktiivi põhjenduspunkti 18 kohaselt ei tohiks direktiiv vabastada riigiasutusi konfidentsiaalsuskohustusest, mida nad peavad täitma seoses ärisaladuse omajate poolt neile edastatud teabega olenemata sellest, kas need kohustused on sätestatud liidu või liikmesriigi õiguses (sh ka näiteks AvTS § 35 lg 1 p 17). AvTS § 28 lg 1 punkt 26 kohustab teabevaldajat avalikustama tema ülesannetega seotud olemasoleva teabena ka „andmed kaubaturul valitsevas seisundis olevate, eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omavate äriühingute hinnakujunduse kohta“. Seega saab väita, et RMK ei saaks piirata juurdepääsu oma lepingupartnerite ehk ärisaladuse üle seaduslikku kontrolli omavate isikute poolt ärisaladuseks märgitud hinnakujundust puudutavale teabele juhul, kui tegemist on kaubaturul valitsevas seisundis oleva, eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omava äriühinguga (vt selle kohta ka AvTS § 5 lg 3 p 1, mis võrdsustab teabevaldajaga, kellele AvTS kohaldub teabe osas, mis puudutab kaupade ja teenuste pakkumise tingimusi, hindu ja nende muudatusi, ettevõtja, kes on kaubaturul valitsevas seisundis, omab eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli). Kui RMK koostööpartnerid ei vasta nendele tingimustele, siis kohaldub AvTS § 35 lg 1 p 17 ning seega on ka vajalik ärisaladuseks nimetatud teave avaldamata jätta.

Kokkuvõttes leiame, et RMK võib kaubaturul osalejana ise olla ärisaladuse üle seaduslikku kontrolli omav isik, samuti on tal konfidentsiaalsuskohustus, mida RMK peab täitma seoses ärisaladuse omajate poolt neile edastatud teabega. Viimasel juhul saab AvTS § 28 lõike 1 punkti 26 tõlgendada nii, et RMK ei saa siiski piirata juurdepääsu oma lepingupartnerite ehk ärisaladuse üle seaduslikku kontrolli omava isikute poolt ärisaladuseks märgitud hinnakujundust puudutavale teabele juhul, kui tegemist on kaubaturul valitsevas seisundis oleva, eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omava äriühinguga.

---

³ Tallinna Ringkonnakohtu 18.09.2009 otsus asjas 3-08-1980 p 11 (tuleb tähele panna, et antud otsuses käsitletakse ärisaladust sel ajal kehtinud konkurentsiseaduse alusel)

Lõpetuseks juhime Teie tähelepanu ka asjaolule, et Justiitsministeeriumi õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgenduse kehtestamist ja see ei ole ühelegi isikule täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eesti Vabariigis põhiseaduse § 146 esimese lause kohaselt ainult kohus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heddi Lutterus
Asekantsler

Kärt Nemvalts
kart.nemvalts@just.ee

Kristi Värk
kristi.vark@just.ee